

Nr. _____

Dinara 1976

- Note informative, ^{service activitate,} ~~activitate~~ p. organizare
Serviciul Hore indone - 1950

- Congres Paris - ^{miscuarea arhitecturala;}
^(planurile & resursele lui) - 1957

Donator art. St. Bels

DOCUMENTARE PENTRU STUDII DE ARHITECTURA ROMÂNEASCĂ

Calea ce trebuie urmată în folosirea formelor specific naționale în arhitectura de astăzi ne este arătată de meșterii noștri din trecut, care au reușit în urma unor străduințe neîntrerupte în decursul anilor să adapteze aceste forme programului din vremea lor .

În vederea ducerii mai departe a studiului în același spirit va fi necesară în primul rând o adâncire a cunoștințelor în materie de arhitectură veche românească . Documentarea de care se dispune este departe de a fi completă . Dacă arhitectura monumentală în special în ceea ce privește arhitectura religioasă a fost studiată mai în deamănunt, arhitectura civilă și mai ales arhitectura țărănească bogată în elemente ce ar putea fi interpretate și folosite ne este prea puțin cunoscută .-

Lipsesc deasemeni studii de sinteză bazate pe date comparative și analiză amănunțită a formelor, care să determine caracteristicile specifice, diferențelor regiunii din țară .-

În scopul împlinirii acestor lipsuri vor fi trimise treptat și în măsura posibilităților Institutului , echipe de arhitecți proec tanți în diferitele regiuni din țară . Pe lângă folosul ce-l vor trage din cercetarea directă a monumentelor mai însemnate din regiune , acești arhitecți vor fi însărcinați cu completarea documentărei nu numai în ceea ce privește arhitectura prin cercetarea și relevarea monumentelor sau detaliilor reprezentative necunoscute sau nestudiate încă, dar și a tuturor datelor etnografice, climaterice istorice, economice, care ar putea reda condițiile ce au determinat crearea monumentului .-

Activitatea echipelor va cuprinde :

1. Lucrările pregătitoare pentru strângerea și clasarea materialului cunoscut după norme stabilite și întocmirea planului de lucru .-

2. Lucrările pe teren, care vor urmări completarea documentărei asupra lipsurilor ce vor reeși după analizarea materialului cunoscut .-

Lucrări pregătitoare .

1. Însinte de a pleca pe teren echipele ce vor fi trimise în regiunile programate pentru a fi cercetate, vor începe o cât mai completă documentare a regiunilor respective, folosind materialul publicat sau aflat depozitat în Instituțiile de specialitate . Documentarea se va strânge pe fișe conform instrucțiunilor ce se vor

da de către Serv. Documentării I.P.C.

Materialul odată adunat se va trece la sistematizarea și prelucrarea sa, astfel ca din analiza diferitelor elemente: modernă, natură, compoziție de plan, felul construcției, folosirea materialului, etc. să se desprindă caracteristicile specifice regiunii care vor fi apoi urmărite pe teren completându-se cu documentare care se va găsi necesară, atât pentru arhitectura monumentală cât și pentru cea țărănească. Această prealabilă vedere de ansamblu a regiunii de cercetat va permite stabilirea programului de lucru pe teren, în care echipele se vor mărgini cu strângerea datelor necesare pentru ilustrarea acestor caracteristici regionale, utilizându-se astfel cu folos timpul scurt de care vor dispune.

Pentru strângerea materialului documentar vor putea fi consultate următoarele :

1. Colectiile de relevee și fotografii din arhivele Comisiunii Monumentelor Istorice, Facultății de Arhitectură și I.P.C.
- 2- Intreaga colecție a 'Buletinului Com. Mon. Istorice din 1907 până la 1945 cuprinzând și cele 4 volume ale Evoluției arhitecturii din Muntenia și N. Ghika-Budești și cele 2 volume cu lucrările Moldovenești din sec. XV și XVI de G. Balș.
- 3.- Biserici Moldovenești din sec. XVII și XVIII de G. Balș-Fundația Ferdinand .
- 4.- Enciclopedia Română .
- 5.- L'Art Roumain de N. Iorga și G. Balș
- 6.- Marele Dicționar Geografic
- 7.- Fișele și Inventarele de monumente aflate în arhiva Com. Mon. Istorice .
8. Anuarele Episcopilor
9. Inscriptii de N. Iorga
10. Diferitele monografii apărute care se vor putea găsi în mare parte în Monografia orașelor și satelor din România de Niculescu Varone .

În ceea ce privește regiunile din Ardeal, pentru care documentarea românească este mult mai redusă, se vor putea folosi publicațiile lui Metes și Căriolan Petranu pentru bisericile românești de zid și de lemn și cele 4 volume ale Anuarului Com. Mon. Istorice secția Transilvania la care se vor adăuga publicațiile străine maghiare și germane ce se vor putea găsi în bibliotecile C.M.I. I.P.C. și Academiei Române .- Roth, Horváth

2. Lucrările pe teren.

Echipele vor pleca înzestrate cu tot materialul necesar complet

tat cu un bun aparat fotografic și înarmate cu toate autorizațiile administrative fără de care o activitate pe teren nu este posibilă .-

Materialul documentar ce se va strânge conform planului stabilit dinainte se va completa ori de câte ori se va ivi cazul cu ~~interpretările~~ ^{interpretările} regionale ce se vor găsi interesante ale diferitelor elemente decorative cum ar fi cadre de uși sau ferestre ,coloane, capitele,ceramică ,structură ,decorație picturală pisanii, pietre de mormânt etc. care se vor desemna ,fotografia și releva cu grijă astfel ca să poată fi redată la scară mare .

Pentru metoda de lucru de urmat pe teren se vor consulta cu atenție instrucțiunile pentru culegeres datelor și întocmirea relevaelor de arhitectură întocmite de IPC. după norme sovietice pentru campania anului 1950.

Tot acest material va fi prelucrat la întoarcerea de pe teren după indicațiile ce se vor da, astfel ca prezentarea lui de către diferitele colective să fie făcută în mod unitar .-

În concluzie colectivele vor avea de urmărit două scopuri

1. Strângerea elementelor decorative sau de construcție caracteristice regiunii **și prezentarea lor, în cadrul unei expuneri.**
2. Strângerea tuturor datelor necesare în vederea întocmirii unei monografii care să reprezinte un studiu de sinteză asupra regiunii cercetate .

anhit. dr. maly

MONUMENTE ISTORICE

Dr. Boly 1950

I. SARCINI GENERALE.

Actualul Serviciu al Monumentelor Istorice lucrând în cadrul Serviciului Muzeu și Monumente al Așezămintelor Culturale, duce mai departe activitatea fostei Comisiuni a Monumentelor Istorice.

Rostul său este:

1. De a întocmi Inventarul General al tuturor Monumentelor Istorice din țară.

2. De a urmări ocrotirea acestor Monumente oprind dărâmarea lor, supraveghind lucrările de reparație sau amenajări făcute de diferitele instituții care le folosesc astfel ca să fie executate în bune condițiuni tehnice, artistice și arheologice și contribuind prin lucrări din fonduri bugetare la reparațiile și restaurările programate.

3. De a contribui prin studii și publicații la adâncirea cunoașterii problemelor artistice și tehnice și feritoare la istoria acestor monumente.

II. ACTIVITATE ÎN TRECUT

Principala activitate a Comisiunii până în ultimii ani a fost îndreptată de arhitectură religioasă considerată ca fiind de primă importanță.

Fondurile bugetare anuale complet insuficiente erau fărâmițate de obicei în sume mici menite să satisfacă pe cât posibil cereri urgente de întreținere.

În anul trecut prin alocarea întregului fond disponibil pentru sistematizarea reliefulor monumentului dela Adam Clissi în curtea Muzeului Național s'a realizat o importantă operă de conservare care își aștepta înfăptuirea de aproape trei sferturi de veac.

În cursul anului curent s'a hotărât, spre desebire de trecut, să se acorde o atenție deosebită unor monumente de arhitectură civilă de o mai mică importanță artistică dar de mare importanță culturală și politică, acordându-se fondul bugetar disponibil (1.535.000) la reparația caselor în care s'au născut sau au lucrat scriitori, revoluționari sau eroi ai luptelor pentru democrație.

Pe lângă aceste lucrări s'a prevăzut totodată ducerea mai departe a celorlalte sarcini arătate mai sus.

Planul de Muncă alcătuit cuprinde astfel:

1. Reparația a 6 clădiri monumente istorice.

- a) Casa Ion Creangă din Humulești Tg. "eamt
- b) Bojdeuca Ion Creangă din Iași
- c) Casa lui Tudor Vladimirescu din Vladimir - Gorj.
- d) Casa lui Filimon Sârbu din Herepeia jud. Hunedoara.
- e) Casa lui I.C. Frimu din Bărzești jud. Vaslui

- f) Castelul din Bran jud. Braşov, necesitând cercetări la faţa locului, măsurători, întocmirea releveelor, devizelor şi dosarelor în vederea contractării lucrărilor, supravegherea în crusul execuţiei şi recepţionarea lor la terminare.
2. Clasarea în continuare a monumentelor aflate în arhivă în vederea alcătuirii inventarului general, după normele stabilite, realizându-se minimum de 2 judeţe pe trimestru.
3. Rezolvarea lucrărilor cerute de alte instituţii pentru reparaţii de monumente istorice, prin întocmirea planurilor şi devizelor necesare pe baza datelor cuprinse în arhive sau a delegaţiilor efectuate la faţa locului.

4. Pregătirea lucrărilor pe anii viitori în limita fondurilor ce se vor acorda şi avându-se în vedere importanţa monumentului şi urgenţa lucrării.

II. Realizări şi greutăţi întâmpinate.

1. Lucrările de reparaţie programate au suferit mari întârzieri din cauza întârzierilor întâmpinate la îndeplinirea formelor de contractare. Situaţia lor în momentul de faţă este următoarea:

a) s'a contractat şi s'au început lucrările la Casa Ion Creangă din Humuleşti fiind necesară o deplasare la faţa locului pentru cercetarea şi şantierului.

b) Este în curs de contractare şi lucrările de îndată la Casa Tudor Vladimirescu din Vladimir.

c) s'au trimis sumele necesare pentru reparaţia casei Timon Sârbu din Herepeia, fiind necesară deplasarea la faţa locului în vederea predării şantierului.

d) nu s'a putut desăvârşi încă contractarea lucrării la bojdeuca Ion Creangă din cauza unor condiţii de ultim moment puse de întreprindere. Este necesară o deplasare la faţa locului pentru înălăturarea acestor dificultăţi şi aducerea contractelor semnate.

e) pentru lucrarea la Casa I.C. Frimu din Bârzeşti, cu toate îndelungatele tratative prin corespondenţă, nu s'a putut ajunge la semnarea contractului întrucât întreprinderea a refuzat în mod neaşteptat să execute lucrarea din motive neîntemeiate. Sunt în curs tratative prin Comitetul Provizoriu local cerându-se revenirea acestei anunţări.

f) cu toate insistenţele şi revenirile întreprinderea ce urma să execute lucrarea la Castelul din Bran nu a înapoiat încă dosarul semnat în vederea contractării.

S'au făcut de curând noi reveniri pe lângă Comitetele Provizorii Judeţene cerându-se intervenirea pentru acceptarea lucrărilor şi urgentarea înapoierii contractelor.

Toate aceste lucrări se execută sau urmează a se executa prin cooperativa de construcţie meşteşugăreşti sau cooperative ale Comitetelor Provizorii judeţene.

2. Clasarea monumentelor în vederea alcătuirii Inventarului

Deși constituie una din sarcinile de seamă prevăzute în legea pentru conservarea ^Monumentelor Istorice din țară, inventarierea generală a tuturor acestor monumente pe o bază metodică și științifică nu s'a făcut încă.

Conform legii actuale sunt cuprinse în categoria monumentelor istorice în mod provizoriu clădirile de arhitectură religioase clădite înainte de 1834 până la clasarea lor definitivă și monumentele de arhitectură civilă și militară în măsura clasării.

Prin aceasta intră în cadrul preocupărilor serviciului un număr foarte mare de monumente, circa 5000, de inegală valoare, unele prezentând un interes cu totul redus pe lângă altele de mare preț.

Pentru a se putea avea o evidență a monumentelor importante care să prezinte o distribuire rațională a fondurilor disponibile este necesar ca odată cu inventarierea să se facă o clasare a monumentelor după anumite norme, după importanța lor artistică, arhitectonică și istorică.

Materialul documentar aflat în arhiva serviciului de care se dispune pentru această lucrare se compune din arhivă, cartotecă, fototecă și bibliotecă cuprinzând întreaga colecție a buletinului comisiei monumentelor istorice, chestionarul parhiilor din 1921 pentru bisericile din gechiul regat și anuarele a câtorva eparhii și în sfârșit tabele de monumente istorice de arhitectură religioasă trimise de prefecturile din țară în 1942.

Acest material fără a fi complet, în special în ceea ce privește regiunea Transilvaniei cu atâtea monumente de primă importanță, constituie totuși o documentare foarte bogată pe baza căreia se poate face clasarea științifică a unui mare număr de monumente.

Astfel arhiva cuprinde dosarele a circa 2.200 monumente, 6.200 planuri și un mare număr de clișee a căror clasare trebuie pusă la punct, pe lângă datele istorice și alte câteva publicații similare.

Punând în ordine fototeca, cercetând studiile publicate, planurile din cartotecă însemnările și dosarele și în buletin și supunând unui examen critic datele din chestionare și anuare, se vor întocmi fișe documentare pentru fiecare monument în parte în care se vor trece toate datele necesare pentru clasarea lui după vechițe și după importanța lui artistică în 3 categorii.

Monumentele cu documentare incompletă se vor grupa deosebit tot în 3 categorii după cum par a prezenta un interes mai mare pentru a putea fi cercetate treptat după un program anume stabilit.

Actualmente se lucrează la trecerea pe fișe și la inventarierea după aceste criterii a monumentelor cuprinse în aceste arhive.

S'au executat până acum clădirea și trecerea pe fișe pentru ușurarea consultării a monumentelor din 34 județe față de cele 58 din țară.

Din cauza mutării intervenite între timp și a instalării arhivei într'un încăl cu totul impropriu care amenință însăși buna sa conservare, mersul acestei lucrări va avea de suferit, posibilitățile de consultare în bune condiții în special a fototecii fiind ca și suprimate.

Definitivarea planurilor va suferi deasemeni întrucât în actualul biroului destinat serviciului nu este posibil a se lucra la plaseță nici din cauza spațiului nici din cauza luminei.

3. Lucări pentru alte instituții.

La cerea patriarhiei dare dispune de un fond destul de important pentru restaurarea bisericilor monumente istorice, s'au întocmit s'au revizuit în urma cercetării pe teren proiecte și devize pentru bisericile Văcărești, Plumbuita, Colțea, Radu Vodă, din București și Snagov și Mălaiești din jud. Ilfov.

Lucrările de mozaic executate în pridvorul mănăstirii Antim sunt deosebit de interesante arătând posibilitățile de dezvoltare a tehnicii de mozaic în ceramică nefolosite însă la noi cu toată frumoasa înflorire a decorăției ceramice de fațadele bisericilor lui Ștefan cel Mare.

Pentru Ministerul Cultelor au fost întocmite o serie de devize de reparații la o serie de importante biserici monumente istorice.

Însfârșit s'a mai făcut schimb de corespondență și s'au trimis proiecte și devize pentru numeroase parohii și episcopii din cuprinsul țării ca urmare la cererile de aprobări de reparații, instalării de sobe, cerări de dărmare de biserici vechi de lemn, ridicări de mici clădiri în cuprinsul curților mănăstirilor și altele printre care un memoriu asupra dărmării vechii clădiri a Universității din București.

Parte din aceste lucrări au avut de suferit întârzieri depe urma greutăților de deplasare și a îndelungatelor așteptări în diferitele servicii ale instituției.

Sarcini viitoare în cadrul planului de cinci ani.

Planul pe viitor va trebui să cuprindă;

1. Cercetarea pe teren a monumentelor necunoscute s'au cu documentare incompletă care vor apare ca putând prezenta o deosebită importanță în urma lucrărilor de inventariere arătate mai sus. Astfel s'au putut constata o serie de biserici de lemn arătate ca fiind din secolul 16-17, câteva biserici din secolul XVI necunoscute încă în Moldova și un mare număr de importante monumente istorice în Ardeal netrecute în arhivele serviciului.

2. Pentru pregătirea lucrărilor de restaurare ce se vor executa din fonduri bugetare sau altele, astfel ca devizele și planificarea materialelor să fie făcute la timp trebuiesc trimise o serie de circuli Comitetelor

Ministerului Cultelor și Patriarhiei cerându-se indicarea a celor monumente care urmează a fi reparate astfel ca lucrările să fie executate cu știință și în vederea serviciului nostru și monumentele să poată fi cercetate din vreme la fața locului.

3. Pentru bunul mers al serviciului încadrarea actuală cu 2 tehnicieni este cu totul insuficientă având în vedere vasta activitate schițată până acum. Vor fi necesar pe lângă un număr minim de 4 tehnicieni așa cum a funcționat până acum, completarea cu personal administrativ, adică 1 bibliotecar arhivar de specialitate, 1 funcționar versat în contabilitate și 1 dactilograf cu mașină de scris fără de care activitatea serviciului va rămâne paralizată.

există Totodată va trebui să se găsească un local potrivit în care să se găsească o cameră de dimensiuni mari și mai ales bine luminată astfel ca să se poată lucra la planșetă, și 2 camere pentru arhivă situate în imediata apropiere care să satisfacă în bune condițiuni nevoile continue de consultare a planurilor, fotografiilor și doarelor.

Insușit mobilierul va trebui completat cu fișier și mobilă specială pentru planuri.

Pe de altă parte după câte suntem informați este vorba ca monumentele istorice să fie împărțite în 2 categorii: monumente de artă care vor rămâne dependente de Comitetul pentru Artă și monumente istorice de care va avea grijă Comitetul pentru Așezămintele Culturale, împărțire după părerea noastră cu totul arbitrară și imposibil de realizat întrucât nu se vor găsi monumente istorice care să nu aibă elemente de artă și monumente istorice de artă care să nu fie strâns legate de istorie, suntem de părere a se interveni pentru a se face această delimitare, în scopul de a se putea ști precis care sunt monumentele care vor rămâne în sarcina serviciului.

ARHITECT,

ss/ St. Balș.

28 August 1950.

CONGRESUL INTERNAȚIONAL AL ARHITECTILOR ȘI TEHNICIENILOR
DE MONUMENTE ISTORICE
Paris, 6 - 14 mai 1957

ÎNCHIDERILE SECȚIILOR CONGRESULUI

Secția I-a

Misiunea arhitectului de monumente istorice,
formarea și recrutarea lui.

a) Țările care, pînă în prezent, nu dispun de organizații guvernamentale însărcinate cu protecția monumentelor istorice trebuie să prevadă ~~legislativă~~ măsuri legislative și regulamente capabile să asigure cea mai bună salvare a acestor mărturii ale istoriei popoarelor.

(Această dorință răspunde preocupărilor Comitetului internațional al monumentelor al UNESCO-ului și se impune, efectiv, atenției unui mare număr de țări în care prea adesea încă nu există nici reglementări și nici tehnicieni).

b) Este necesar ca grija de a asigura conservarea și restaurarea vechilor edificii aparținînd patrimoniuului cultural al fiecărei națiuni să fie încredințată cu exclusivitate arhitecților calificați.

(A rezultat, de fapt, din discuții că erori grave au fost comise în conservarea edificiilor pentru că lucrările au fost încredințate unor arhitecți nepregătiți pentru această sarcină).

c) Ar trebui să se ia în considerare construirea unei asociații internaționale între arhitecții și tehnicienii de monumente istorice, avînd ca scop comunicarea reciprocă a cercetărilor și lucrărilor lor și cordonarea tehnicii lor profesionale.

(Realizarea acestei dorințe ar putea fi cuprinsă în cadrul lucrărilor pe care le va avea de îndeplinit Centrul internațional de studii pentru conservarea și restaurarea bunurilor culturale, a cărui întemeiere, la Roma, a fost hotărîtă, de Conferința Generală a UNESCO-ului, în cursul sesiunii a 9-a, ținută la New-Delhi în 1956. Congresul, în ședința plenară, și-a exprimat această dorință, formulată într-un text care urmează mai jos.)

Sectia II-a

Intreprinderi specializate in intretinerea monumentelor istorice.

Monumentele sînt podoaba popoarelor; ele sînt mărturia etapelor parcurse de civilizația lor și vădese mărimea și măreția lor; ele sînt ca exemplu și ca învățămînt generațiilor ce se succed.

Ele constituie în același timp o însemnată bogăție economică prin dezvoltarea turismului, element ce nu trebuie neglijat pentru prosperitatea fiecărei țări.

Pentru motivele morale cît și pentru cele materiale, aceste monumente trebuie deci, printr-o permanentă întreținere, păstrare și, cînd se simte nevoia, restaurate.

Această întreținere, aceste restaurări, pun problema de execuție de o importanță atît de mare, încît congresul traducînd preocupările totalității participanților a douăzeci și șapte de națiuni reprezentate, exprimă următoarele dorințe:

a) Dotațiile bugetare afectate conservării monumentelor istorice să fie suficiente pentru a asigura acestor lucrări o mîină de lucru calificată.

b) pentru înlăturarea insuficienței notorii și îngrijorătoare a acestei mîini de lucru, guvernele să ia toate măsurile necesare în vederea realizării următoarelor obiective;

1/ Organizarea unor cursuri de învățămînt profesional specializat pentru fiecare disciplină de cadre, lucrători și meșteri, dîndu-se acestui învățămînt toată dezvoltarea necesară.

2/ Asigurarea acestei mîini de lucru o remunerație corespunzătoare calificării obținute.

3/ Garantarea unei stabilități de folosire suficientă acestor cadre și lucrători pentru ca să nu evadeze masiv către meserii mai bine retribuite.

(Ar trebui ca aceste doleanțe să fie transmise UNESCO-ului care, prin Comitetul său internațional pentru monumente are puterea să le comunice guvernelor).

Sectia III-a

Mijloace tehnice și științifice puse la dispoziția arhitecților de monumente istorice.

Centrul internațional de studii pentru conservarea și restaurarea bunurilor culturale ar trebui să găsească mijloacele de a strînge și publica informațiile de toate felurile din cîmpul său

de activitate. Această publicație ar trebui să fie înfăptuită după o clasificare logică, capabilă să formeze un vast repertoriu ale cărui capitole permanente să poată fi puse la zi fără întrerupere, prin adăugirea noilor comunicări asupra aceluiași subiecte.

(Comitetul internațional pentru monumente al UNESCO-ului urmează să publice în 1956, un manual asupra acestor probleme. Planul lui este stabilit și redactorul lui urmează să fie Dl. de Angelis de Ossat. Centrul internațional de studii din Roma va avea, de fapt, sarcina - și este unul din motivele creării lui de a ține în permanență această documentar la curent și de a o pune la dispoziția tuturor țărilor.

Secția IV-a

Raporturile arhitecților de monumente istorice cu artele decorative.

Intrucât orice operație de restaurare a unui monument, atît în general cît și în privința colaborării artiștilor și a artizanatului, trebuie să fie în primul rînd o operă de artă, ale cărei rezultate trebuie în mod exclusiv să valorifice edificiul în așa fel încît să păstreze, în ansamblu și în detalii, caracteristicile lui de autenticitate arheologică și istorică, frumusețea lui și caracterul său particular, secția a patra, emite dorința ca, în pregătirea și executarea tuturor lucrărilor să fie observate următoarele directive fundamentale:

- 1/ Studiul cauzelor generale și al motivelor particulare care determină categoria și caracterul monumental al edificiului.
- 2/ Studiul mutilărilor și adăugirilor, în vederea conservării celor cari păstrează sau sporesc măreția și valoarea istorică și frumusețea edificiului.
- 3/ Cînd se impune modificarea destinației unui edificiu, va trebui să i se dea o nouă folosință în armonie cu arhitectura și decorația sa.
- 4/ Cînd nu va fi posibilă folosirea fragmentelor autentice salvate pentru restabilirea, considerată indispensabilă, părților esențiale ale decorului mutilat, e bine să se urmeze tendințele artei contemporane, cu condiția, totuși, ca acestea să fie în armonie cu monumental, ca scară, culoare și echilibru, evitîndu-se astfel contractele violente de formă și de spirit.

(Diversele chestiuni ivite din această dorință au făcut obiectul unor expuneri și discuții din cele mai interesante. Artiș-

ti, critici și istorici de artă, cît și arhitecți și funcționarii responsabili de conservarea monumentelor și-au expus punctul de vedere.

Dacă pînă la urmă întregul congres s-a pronunțat pentru această dorință, este pentru că în toate țările reprezentate s-a manifestat o tendință generală de a păstra în edificii urma tuturor epocilor care au participat la construirea și decorarea lor, de a evita reconstrucții întimplătoare și fără valoare arheologică sau istorică ca și pastișele, dar de a nu ezita să se introducă producții de artă vie contemporană, cu condiția ca artiștii care le vor crea să respecte armonia arhitecturală și decorativă a acestor edificii, fără a știrbi valoarea lor srtiatică)

Sectia V-a

Relatii între arhitecți și arheologi.

Dat fiind că este indispensabil ca să se stabilească contacte strinse și constante între arhitecți, arheologi și istorici de artă, Congresul își exprimă dorința ca, pentru a face aceste contacte mai leșnicioase și mai pline de încredere, să se recomende tuturor țărilor să creeze un învățămînt specializat în care viitorii arhitecți de monumente istorice, arheologi și istorici de artă să studieze împreună istoria arhitecturii și a construcțiilor și procedeele de folosit pentru conservarea monumentelor, această formare în comun trebuind să ajute crearea spiritului de echiță între specialiștii ambelor discipline.

Pe de altă parte, dat fiind că cele mai multe observații făcute în cursul lucrărilor executate la monumentele istorice se pierd din cauza nepublicării lor, pierdere gravă, atît pentru istoria monumentelor cît pentru progresul cunoașterii dezvoltării arhitecturii și a tehnicilor construcției, Congresul consideră că ar fi de dorit ca:

1/ Orice lucrare executată la un monument istoric să facă obiectul unui raport complet, semnalînd observațiile făcute cu această ocazie. Desene, fotografii și descripții să însoțească acest raport. Fotografiiile să arate starea edificiului înainte, în timpul și după efectuarea lucrărilor.

2/ Să fie stabilit un model de fișă de către Centrul internațional de studii pentru conservarea și restaurarea bunurilor culturale, pentru a ușura clasificarea acestor observații (cronologice, forme, materiale, etc.). Păstrate în arhivele specializate ale fiecărei țări, microfilmate, dacă va fi posibil,

pentru Centrul internațional de studii, aceste fișe, ușor de consultat, ar aduce cele mai mari servicii arhitecților ca și arheologilor și istoricilor de artă și ar facilita lucrările de sinteză.

3/ Publicații naționale și internaționale (existente sau de creat) ar trebui să arate principalele observații arheologice sau tehnice făcute în toate țările cu ocazia lucrărilor executate la monumentele istorice. Difuzarea acestor informații ar fi de cea mai mare utilitate, pentru toți cei ce au sarcina conservării patrimoniuului cultural al omenirii.

(Aceste dorințe sînt destul de explicite pentru a nu avea nevoie de comentariu. Ele se inspiră, pe de o parte, din spiritul de colaborare care trebuie să existe între cercetători și tehnicieni, pe de altă parte, din necesitatea care se impune de a da cercetărilor istorice și tehnice cea mai largă difuzare posibilă).

Secția VI-a

Raporturile arhitecților de monumente istorice și studiul cadrului monumentelor vechi.

În urma expunerilor făcute în fața ei, secția a VI-a emite următoarele dorințe:

1/ O anchetă generală să fie întreprinsă pentru studiul legilor și regulamentelor diferitelor țări, care permit protecția micilor edificii de care depinde adesea punerea în valoare a celor mai importante monumente, precum și mijloacele financiare care să poată permite punerea în practică a unei astfel de reglementări.

2/ Problemele puse de instalațiile urbane (aparate de luminat, panouri indicatoare, de semnalizare și afișaje, linii electrice, etc) nu numai în orașe și aglomerații, dar și pentru marginile drumurilor, să fie studiate atât în diferitele țări cît și pe plan internațional, așa cum se face pentru Codul circulației.

3/ În vecinătatea imediată a monumentelor istorice și a locurilor importante, să fie create zone libere de orice trafic motorizat și locuri de parcare destul de depărtate sau amenajate în așa fel încît să nu stingherească vederea acelor monumente și locuri.

4/ În planurile de sistematizare ale orașelor, colaborarea constantă a urbanistilor, arhitecților și tehnicienilor de monumente istorice să fie obligatorie încă de la primele studii ale acestor proiecte.

(Aceste dorințe foarte generale cer fără îndoială studii

prelungite pe plan internațional; unele din ele au și fost examinate de Comitetul internațional pentru monumente al UNESCO-ului și fac actualmente obiectul unor proiecte de recomandări ale acestei organizații).

În cursul ședinței plenare de închidere a Congresului, diferitele doleanțe exprimate mai sus au fost adoptate în unanimitate. De asemenea s-a votat în unanimitate declarația următoare:

Congresul internațional al arhitecților și tehnicienilor de monumente istorice din luna mai 1957, convins că păstrarea patrimoniului cultural al omenirii nu va putea fi asigurată decât dacă lucrările specialiștilor vor fi susținute de înțelegerea universală a importanței acestei păstrări, atât din partea autorităților cît și a publicului în general, emite dorința ca:

1/ UNESCO-ul să ia inițiativa unei campanii internaționale în favoarea monumentelor susceptibile să atragă atenția și interesul tuturor claselor populației asupra valorii acestora. La această campanie, toate organizațiile internaționale interesate ar putea fi chemate să colaboreze în domeniul competenței lor;

2/ toate statele membre ale UNESCO-ului să adere la Centrul internațional de studii pentru conservarea și restaurarea bunurilor culturale, a cărui creare, la Roma, a fost decisă de Conferința generală a UNESCO-ului în sesiunea a 9-a ținută la New-Delhi, în anul 1956.

Extras din "Les monuments historiques de la France", anul 1957, nr. 2 Aprilie - Iunie.